
PRIIMTI TEKSTAI

P9_TA(2020)0156

Europos strategija dėl negalios po 2020 m.

2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos strategijos dėl negalios po 2020 m. (2019/2975(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį ir į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 2, 9, 10, 19 straipsnius bei 216 straipsnio 2 dalį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (Chartija), ypač į jos 3, 15, 20, 21, 23, 25, 26 ir 47 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos socialinių teisių ramstį, ypač į jo 17 principą dėl neįgaliųjų įtraukties, 3 principą dėl lygių galimybių ir 10 principą dėl sveikos, saugios ir gerai pritaikytos darbo aplinkos ir duomenų apsaugos,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvenciją (NTK) ir į tai, kad 2011 m. sausio 21 d. ji įsigaliojo vadovaujantis 2009 m. lapkričio 26 d. Tarybos sprendimu 2010/48/EB dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos sudarymo Europos bendrijos vardu¹,
- atsižvelgdamas į NTK bendruosius komentarus, kaip į autoritetingas NTK įgyvendinimo gaires,
- atsižvelgdamas į Tarybos, valstybių narių ir Komisijos elgesio kodeksą, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos vykdomo Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo ir atstovavimo jai vidaus tvarka²,
- atsižvelgdamas į 2015 m. spalio 2 d. JT Neįgaliųjų teisių komiteto (toliau – NTK komitetas) baigiamąsias pastabas dėl Europos Sąjungos pirminės ataskaitos,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (Europos žmogaus teisių konvencija), Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą ir Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
- atsižvelgdamas į JT Vaiko teisių konvenciją (VTK) ir JT konvenciją dėl visų formų

---

¹ OL L 23, 2010 1 27, p. 35.

² OL C 340, 2010 12 15, p. 11.

diskriminacijos panaikinimo moterims (KDPM),

- atsižvelgdamas į Europos ombudsmeno strateginius tyrimus dėl to, kaip Europos Komisija užtikrina neįgaliesiems galimybę naudotis jos interneto svetainėmis (OI/6/2017/EA), dėl to, kokią tvarką Europos Komisija taiko neįgaliesiems pagal ES darbuotojų bendrąją sveikatos draudimo sistemą (OI/4/2016/EA), ir Sprendimą atlikus bendrą tyrimą bylose 1337/2017/EA ir 1338/2017/EA dėl silpnaregių kandidatų galimybės dalyvauti ES valstybės tarnautojų atrankos procedūrose, kurias organizuoja Europos personalo atrankos tarnyba,
- atsižvelgdamas į Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir darnaus vystymosi tikslus (DVT), kuriuos ES yra įsipareigojusi įgyvendinti,
- atsižvelgdamas į tai, kad į darnaus vystymosi tikslus, susijusius su švietimu (4 DVT), ekonomikos augimu ir užimtumu (8 DVT), nelygybe (10 DVT), žmonių apgyvendintų vietovių prieinamumu (11 DVT) ir duomenų rinkimu (17 DVT), aiškiai įtrauktos su negalia susijusios nuostatos,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija),
- atsižvelgdamas į Parlamento prašymu parengtą Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto tiriamąją nuomonę dėl neįgalių moterų padėties,
- atsižvelgdamas į 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų¹,
- atsižvelgdamas į 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/2102 dėl viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo²,
- atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/1808, kuria, atsižvelgiant į kintančias rinkos realijas, iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstyto tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva)³,
- atsižvelgdamas į 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvą 2000/78/EB, nustatančią vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. rugsėjo 15 d. rezoliuciją dėl 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (Lygių užimtumo galimybių direktyvos)⁵, taikymo,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES)

---

¹ OL L 151, 2019 6 7, p. 70.

² OL L 327, 2016 12 2, p. 1.

³ OL L 303, 2018 11 28, p. 69.

⁴ OL L 303, 2000 12 2, p. 16.

⁵ OL C 204, 2018 6 13, p. 179.

- 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (nauja redakcija)¹,
- atsižvelgdamas į 2010 m. lapkričio 15 d. Komisijos komunikatą „2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios. Tolesnis siekis kurti Europą be kliūčių“ (COM(2010)0636),
  - atsižvelgdamas į 2020 m. sausio 14 d. Komisijos komunikatą „Tvirta socialinė Europa teisingai pertvarkai užtikrinti“ (COM(2020)0014),
  - atsižvelgdamas į 2017 m. vasario 2 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „2010–2020 m. Europos strategijos dėl negalios įgyvendinimo pažangos ataskaita“ (SWD(2017)0029),
  - atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas (COM(2008)0426) ir 2009 m. balandžio 2 d. Parlamento poziciją dėl šio pasiūlymo²,
  - atsižvelgdamas į savo 2019 m. sausio 16 d. rezoliuciją dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2017 m.³,
  - atsižvelgdamas į savo 2017 m. lapkričio 30 d. rezoliuciją dėl Europos strategijos dėl negalios įgyvendinimo⁴,
  - atsižvelgdamas į savo 2016 m. liepos 7 d. rezoliuciją dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo, ypač atsižvelgiant į NTK komiteto baigiamąsias pastabas⁵,
  - atsižvelgdamas į savo 2015 m. gegužės 20 d. rezoliuciją dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komiteto patvirtinto klausimų sąrašo, susijusio su pirmine Europos Sąjungos ataskaita⁶,
  - atsižvelgdamas į savo 2011 m. spalio 25 d. rezoliuciją dėl žmonių su negalia judumo ir įtraukties ir į 2010–2020 m. Europos strategiją dėl negalios⁷,
  - atsižvelgdamas į savo 2009 m. gegužės 6 d. rezoliuciją dėl iš darbo rinkos išstumtų asmenų aktyvios įtraukties⁸,
  - atsižvelgdamas į savo 1988 m. birželio 17 d. rezoliuciją dėl gestų kalbų kurtiesiems⁹, 1998 m. lapkričio 18 d. rezoliuciją dėl gestų kalbų¹⁰ ir į 2016 m. lapkričio 23 d.

---

¹ OL L 321, 2018 12 17, p. 36.

² OL C 137 E, 2010 5 27, p. 68.

³ Priimti tekstai, P8_TA(2019)0032.

⁴ OL C 356, 2018 10 4, p. 110.

⁵ OL C 101, 2018 3 16, p. 138.

⁶ OL C 353, 2016 9 27, p. 41.

⁷ OL C 131 E, 2013 5 8, p. 9.

⁸ OL C 212 E, 2010 8 5, p. 23.

⁹ OL C 187, 1988 7 18, p. 236.

¹⁰ OL C 379, 1998 12 7, p. 66.

rezoliuciją dėl gestų kalbų ir profesionalių gestų kalbų vertėjų¹ ,

- atsižvelgdamas į 2016 m. Europos Parlamento Vidaus politikos generalinio direktorato C teminio skyriaus atliktą tyrimą „Europos struktūriniai ir investicijų fondai ir neįgalieji Europos Sąjungoje“,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento tyrimų tarnybos informacinį pranešimą „2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios“,
- atsižvelgdamas į Europos ombudsmenės 2018 m. metinį pranešimą,
- atsižvelgdamas į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę „2020–2030 m. ES darbotvarkės dėl neįgaliųjų teisių kūrimas“,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) 2019 m. ataskaitas dėl pagrindinių teisių,
- atsižvelgdamas į FRA temines ataskaitas,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 17 d. Komisijos pareiškimą dėl ES strategijos dėl negalios po 2020 m.,
- atsižvelgdamas į Eurostato statistinius duomenis apie neįgaliųjų galimybes patekti į darbo rinką, gauti švietimo ir mokymo paslaugas, taip pat apie skurdą ir pajamų nelygybę,
- atsižvelgdamas į neįgaliesiems atstovaujančių organizacijų ataskaitas ir rekomendacijas,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006², ypač į jo 4, 6 ir 7 straipsnius,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006³, ypač į jo 5 straipsnio 9 dalies a punktą,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1304/2013 dėl Europos socialinio fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1081/2006⁴, ypač į jo 2 straipsnio 3 dalį ir į 8 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo

---

¹ OL C 224, 2018 6 27, p. 68.

² OL L 347, 2013 12 20, p. 320.

³ OL L 347, 2013 12 20, p. 289.

⁴ OL L 347, 2013 12 20, p. 470.

kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005¹,

- atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi visi neįgalieji, kaip visaverčiai piliečiai, yra lygiateisiai visose gyvenimo srityse (įskaitant galimybę patekti į atvirą darbo rinką ir gauti išsilavinimą) ir turi teisę į neatimamą orumą, vienodą požiūrį, nepriklausomą gyvenimą, savarankiškumą ir visapusišką dalyvavimą visuomenės gyvenime, jų indėlis į ES socialinę ir ekonominę pažangą yra gerbiamas ir vertinamas; kadangi daugiau kaip pusėje valstybių narių psichikos sveikatos sutrikimų arba protinę negalią turintiems žmonėms nesuteikiama balsavimo teisė;
- B. kadangi Europos Sąjungoje yra apytiksliai 100 milijonų neįgaliųjų², kurie vis dar negali pasinaudoti savo pagrindinėmis žmogaus teisėmis ir siekdami nepriklausomai gyventi kasdien patiria sunkumų; kadangi daugiau kaip 60 proc. neįgaliųjų yra moterys ir didžioji dalis neįgaliuosius prižiūrinčiųjų asmenų taip pat yra moterys; kadangi dėl neturimų statistinių duomenų nežinomas neįgalių vaikų skaičius, bet jis gali siekti 15 proc. visų Europos Sąjungoje gyvenančių vaikų skaičiaus; kadangi vis labiau senėjančioje visuomenėje matysime vis daugiau neįgaliųjų ir asmenų, kuriems bus reikalinga prieinamesnė ir palankesnė aplinka, įskaitant tinkamai pritaikytas paslaugas;
- C. kadangi, vadovaujantis SESV, Sąjunga turi kovoti su diskriminacija dėl negalios nustatydamą ir įgyvendindama savo politikos kryptis ir veiksmus (10 straipsnis) ir yra įgaliota priimti teisės aktus, būtinus norint kovoti su tokio pobūdžio diskriminacija (19 straipsnis);
- D. kadangi Chartijos 21 ir 26 straipsniuose aiškiai draudžiama diskriminacija dėl negalios ir numatytas lygiateisiškas neįgaliųjų dalyvavimas visuomenės gyvenime;
- E. kadangi NTK yra pirmoji tarptautinė žmogaus teisių sutartis, kurią bus ratifikavusi ES ir visos jos valstybės narės;
- F. kadangi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) praktika patvirtina, kad NTK yra privaloma ES ir jos valstybėms narėms, kai jos priima ir įgyvendina ES teisę, nes ši konvencija yra Sąjungos antrinės teisės priemonė³;
- G. kadangi ES ir kelios jos valstybės narės nėra ratifikavusios NTK fakultatyvaus protokolo;
- H. kadangi neįgaliesiems vaikams kaip ir kitiems vaikams turi būti suteiktos galimybės naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, įskaitant teisę augti savo šeimose ar šeiminėje aplinkoje atsižvelgiant į vaiko interesus, kaip nustatyta Vaiko teisių konvencijoje; kadangi šeimos nariams dažnai tenka sumažinti arba nutraukti

¹ OL L 347, 2013 12 20, p. 487.

² Pagal 2016 m. ES SPGS tyrimą šis skaičius apima 99 milijonus asmenų ir apytiksliai 1 milijonas asmenų yra atskirti globos įstaigose, todėl šiame tyrime nebuvo skaičiuojami.

³ 2013 m. balandžio 11 d. sprendimų sujungtose bylose C-335/11 ir C-337/11 29–30 punktai, 2014 m. kovo 18 d. sprendimo byloje C-363/12 73 punktas ir 2014 m. gegužės 22 d. sprendimas byloje C-356/12.

profesinę veiklą, kad galėtų prižiūrėti neįgalius šeimos narius; kadangi Europos Komisijos vaiko garantijų iniciatyvos galimybių studijoje (tarpinėje ataskaitoje) nurodyta, kad nustatytos pagrindinės neįgaliesiems vaikams kylančios kliūtys yra fizinio prieinamumo problemos, paslaugų ir objektų nepritaikymas vaikų poreikiams ir, daugeliu atvejų, paprasčiausiai galimybės jais naudotis nebuvimas; kadangi tame pačiame tyrime daug respondentų nurodė diskriminacijos problemas, visų pirma susijusias su švietimo problemomis, ir įperkamumą, susijusį su būsto problemomis;

- I. kadangi NTK principai apima gerokai daugiau nei diskriminacija ir jais siekiama užtikrinti galimybes visiems neįgaliesiems ir jų šeimoms visapusiškai naudotis žmogaus teisėmis įtraukioje visuomenėje;
- J. kadangi pagal ESTT praktiką laikoma, kad politika gali būti laikoma netiesiogiai diskriminuojančia, jei faktiškai ginčijama nuostata turi neigiamą poveikį gerokai didesnei neįgaliųjų daliai; kadangi net įtarus, kad nuostata iš esmės yra diskriminuojanti ir gali turėti panašų neigiamą poveikį, ji taip pat bus laikoma diskriminuojančia;
- K. kadangi NTK 1 straipsnyje nurodyta, kad „neįgalieji – tai asmenys, turintys ilgalaikių fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, kurie sąveikaudami su įvairiomis kliūtimis gali trukdyti šiems asmenims visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenėje lygiai su kitais asmenimis“; kadangi šiuo atžvilgiu ypač svarbus yra NTK 9 straipsnis;
- L. kadangi 2018 m. 37 proc. 28-ių ES valstybių narių gyventojų nuo 15 metų teigė kenčiantys dėl vidutinių arba itin didelių fizinių ar jutiminių apribojimų; kadangi 2018 m. 24,7 proc. 28-ių ES valstybių narių gyventojų nuo 16 metų teigė, kad užsiimdami įprasta veikla dėl sveikatos problemų patiria tam tikrų arba didelių ilgalaikių apribojimų; kadangi 17,7 proc. teigė susiduriantys su tam tikrais, o 7 proc. su itin dideliais ilgalaikiais apribojimais¹;
- M. kadangi pagrindinių lėtinių ligų našta apskaičiuojama pagal dėl sveikatos sutrikimų prarastus sveiko gyvenimo metus (DALY); kadangi visoje ES skiriasi lėtinėms ligoms taikomos programos, o tam tikrose valstybėse narėse jos gali būti įtrauktos į platesnes neįgalumo sistemas;
- N. kadangi EUROFOUND nurodė, kad kyla neaiškumų dėl (lėtinės) ligos įtraukimo į negalios apibrėžtį²; kadangi agentūra rekomenduoja, kad atliekant Europos strategijos dėl negalios peržiūrą būtų siekiama išspręsti šį klausimą;
- O. kadangi į 2010–2020 m. Europos strategiją dėl negalios neįtrauktas ir joje nesprenžiamas neįgalių moterų ir mergaičių, kurios susiduria su daugialype diskriminacija ir kitais jų teisių pažeidimais, padėties, diskriminacijos formų ir teisių pažeidimų klausimas; kadangi dėl daugialypės diskriminacijos atsirandantis skurdas, socialinė, švietimo atskirtis ir atskirtis darbo rinkoje (didesnė tikimybė dirbti mažai mokamą, laikiną ar mažų garantijų darbą) dar labiau didina įtampą ir psichologinę našta neįgaliesiems, jų šeimoms ir prižiūrintiesiems asmenims; kadangi vienodą požiūrį galima užtikrinti taikant teigiamas priemones ir politiką, skirtas neįgalioms moterims,

---

¹ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Functional_and_activity_limitations_statistics)

[explained/index.php?title=Functional_and_activity_limitations_statistics](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Functional_and_activity_limitations_statistics)

² EUROFOUND (2019 m.), *Kaip darbo vietoje spręsti su lėtinėmis sveikatos problemomis susijusius klausimus?*, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

neįgalių vaikų motinoms (tėvams), neįgaliems vienišiams tėvams ir (arba) vienišiams neįgalių vaikų tėvams; kadangi įtraukus lyčių aspektą į numatomą Europos strategiją dėl negalios po 2020 m. bus prisidedama prie tarpsektorinio požiūrio į neįgalių moterų ir mergaičių diskriminacijos panaikinimą;

- P. kadangi 2018 m. apie 28,7 proc. visų ES neįgaliųjų (16 metų ir vyresnių) grėsė skurdas arba socialinė atskirtis¹;
- Q. kadangi, nepaisant to, kad NTK 19 straipsnyje nurodyta, kad „Valstybės, šios Konvencijos Šalys, pripažįsta visų neįgaliųjų lygias teises gyventi bendruomenėje, lygias galimybes su kitais rinktis ir imasi veiksmingų ir atitinkamų priemonių, kad sudarytų sąlygas neįgaliesiems visapusiškai įgyvendinti šią teisę ir būti visiškai įtrauktiems į bendruomenę bei dalyvauti joje“², ES vis dar yra 800 000 neįgaliųjų, kurie neturi balsavimo teisės;
- R. kadangi neregintys ir kurti asmenys turi ypatingą dvejetainę negalią, apimančią dviejų jutimų – regos ir klausos – sutrikimus, kurie riboja visapusišką jų dalyvavimą ir sukelia tam tikrų sunkumų, pvz., informacijos ir ryšių prieinamumo, judumo ir socialinės sąveikos srityse;
- S. kadangi su negalia susijusios išmokos turėtų būti laikomos valstybės parama, skirta padėti žmonėms panaikinti su jų negalia ir (arba) sveikatos būkle susijusias kliūtis, siekiant visapusiškai dalyvauti visuomenėje bei prirėkus pakeisti pajamas;
- T. kadangi Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 9 straipsnyje nurodyta, kad būtina imtis atitinkamų priemonių, kad neįgaliesiems, ypač moterims ir mergaitėms, būtų užtikrintas realus fizinės aplinkos, transporto priemonių, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumas tiek miesto, tiek kaimo vietovėse;
- U. kadangi 2019 m. birželio mėn. priimtoje Direktyvoje dėl tėvų ir prižiūrinčiųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros² pirmą kartą ES lygmeniu nustatyta kiekvieno darbuotojo teisė į penkių darbo dienų prižiūrinčiojo asmens atostogas per metus;
- V. kadangi 2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios (toliau – Strategija) buvo remiamasi kaip politinių ir teisėkūros pasiūlymų dėl NTK įgyvendinimo pagrindu tiek ES, tiek už jos ribų;
- W. kadangi neįgalieji vis dar visapusiškai nedalyvauja visuomenėje ir nesinaudoja savo teisėmis; kadangi, laikantis NTK 29 straipsnio, sėkmingai įtraukti neįgaliuosius galima tik tuo atveju, jei jie dalyvautų politiniame ir visuomenės gyvenime, kur jiems dažnai per menkai atstovaujama;
- X. kadangi Strategija nebuvo pritaikyta naujoms politikos sritims, pvz., ji nebuvo suderinta nei su Darbotvarke iki 2030 m., kurią įgyvendinti įsipareigojusi ES ir visos jos valstybės narės, nei su Europos socialinių teisių ramsčiu;

---

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20191029-2>

² 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinčiųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES (OL L 188, 2019 7 12, p. 79).

- Y. kadangi per COVID-19 krizę neįgalieji susidūrė su rimtais iššūkiais ir teisių pažeidimais, pvz., asmeninės pagalbos, priežiūros ir paramos paslaugų sutrikimais, nevienodomis galimybėmis gauti su sveikata susijusios informacijos ir sveikatos priežiūros paslaugas, įskaitant skubią priežiūrą, ir (arba) visišku atskyrimu nuo jų, bendro pobūdžio, su visuomenės sauga susijusios informacijos, pateikiamos aiškiai ir paprastai, be kita ko, prieinamomis, be kliūčių ir naudojamomis formomis, trūkumu, atsargumo priemonių trūkumu gyvenamosiose įstaigose, nelygiomis galimybėmis naudotis švietimo įstaigų siūlomomis galimybėmis, įskaitant nuotolinį mokymąsi ir mokymąsi internetu, ir su smurtu namuose; kadangi yra galimybė, kad pandemija ir minėti iššūkiai ateinančiais mėnesiais gali atsinaujinti;
- Z. kadangi Strategija neapima visų NTK nuostatų;
- AA. kadangi Komisija iki šiol nesiėmė kompleksinės ir išsamios savo teisės akto peržiūros, kad užtikrintų visišką jo suderinimą su NTK nuostatomis;
- AB. kadangi įgyvendinant Strategiją padaryta nedidelė pažanga;
- AC. kadangi neįgaliųjų teisės neįtrauktos į daugelį ES politikos sričių;
- AD. kadangi vis dar yra naujų ir peržiūrėtų teisės aktų, kuriuose nėra jokių nuorodų į NTK ir prieinamumą; kadangi prieinamumas yra būtina savarankiško gyvenimo ir dalyvavimo sąlyga; kadangi ES, kaip NTK šalis, yra įsipareigojusi užtikrinti glaudų bendradarbiavimą su neįgaliaisiais ir jiems atstovaujančiomis organizacijomis ir aktyvų jų dalyvavimą rengiant ir įgyvendinant teisės aktus ir politiką, tuo pat metu atsižvelgiant į įvairias negalios sąvokas;
- AE. kadangi būtina, kad neįgalieji galėtų visapusiškai ir lygiomis galimybėmis įsidarbinti, ir kadangi tai tebėra sudėtinga – šiuo metu darbo rinkoje dalyvauja 50,6 proc. neįgaliųjų (53,3 proc. neįgalių vyrų ir 48,3 proc. neįgalių moterų), palyginti su 74,8 proc. negalios neturinčių asmenų¹, o neįgalių 20–64 amžiaus asmenų nedarbo lygis siekia 17 proc., palyginti su 10 proc. negalios neturinčių asmenų, vadinasi, daug neįgaliųjų negali gyventi savarankiško ir aktyvaus gyvenimo; kadangi didelę dalį iš 4 mln. benamių žmonių kasmet sudaro neįgalieji; kadangi smarkiai skiriasi skirtingų negalios rūšių ir paramos poreikių duomenys;
- AF. kadangi darbdavius reikia remti ir skatinti, siekiant užtikrinti, kad neįgalieji būtų įgalinti nuo švietimo pradžios iki pat jų įsidarbinimo; kadangi dėl to darbdavių informuotumo didinimas – vienas iš būdų kovoti su diskriminacija įdarbinant neįgaliuosius;
- AG. kadangi darbo vietoje taikomos priemonės yra labai svarbios skatinant gerą psichikos sveikatą, užkertant kelią prastai psichikos sveikatai ir psichosocialinei negaliai;
- AH. kadangi veiksmai, kuriais siekiama įveikti demografinių pokyčių keliamus iššūkius, turi apimti reikiamas priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad neįgalieji būtų aktyvūs ir dalyvautų darbo rinkoje; kadangi į jas įtrauktos ne tik prevencinės priemonės, susijusios su darbuotojų sauga ir sveikata darbo vietoje, bet ir priemonės, kuriomis didžiausias dėmesys būtų skiriamas reabilitacijai ir dalyvavimui po ligos ar nelaimingo atsitikimo;
- AI. kadangi dalyvavimas gali būti visiškai užtikrintas tik jeigu bus įtraukta daug neįgaliųjų

---

¹ 2019 m. gruodžio 17 d. Komisijos pasiūlymas dėl Komisijos ir Tarybos bendros užimtumo ataskaitos (COM(2019)0653).

ir jiems atstovaujančių organizacijų ir bus prasmingai konsultuojamasi su visų tipų suinteresuotaisiais subjektais, atsižvelgiant į skirtingas negalios apibrėžtis;

1. pripažįsta, kad, laikantis 2010–2020 m. Europos strategijos dėl negalios, padaryta pažanga įgyvendinant NTK; ragina Komisiją remtis tuo, kas pasiekta, didinant savo įsipareigojimą dėl neįgaliųjų teisių įgyvendinant plačių užmojų Europos strategiją dėl negalios po 2020 m. (toliau – Strategija po 2020 m.);
2. primena, kad NTK komitetas savo baigiamosiose pastabose kritiškai nurodė, kad dėl ES ir jos valstybių narių priimtų griežtų taupymo priemonių pablogėjo neįgaliųjų gyvenimo lygis ir tai paskatino didesnę skurdą ir socialinę atskirties lygį ir šeimoms skirtų socialinių paslaugų ir paramos bei bendruomenės paslaugų mažinimą;
3. primena, kad NTK komitetas išreiškė didelį susirūpinimą dėl neįgaliųjų pavojingos padėties vykstant dabartinei migracijos krizei ES, visų pirma dėl to, kad neįgalūs pabėgėliai, migrantai ir prieglobsčio prašytojai ES laikomi tokiomis sąlygomis, kuriomis jiems neteikiama reikiama parama ir kuri nėra jiems tinkamai pritaikyta; todėl ragina Komisiją ištaisyti padėtį pateikiant gaires, skirtas jos agentūroms ir valstybėms narėms, kurios skelbia, kad neįgaliųjų ribojamasis sulaikymas migracijos ir prieglobsčio prašymo srityje neatitinka NTK;
4. yra ypač susirūpinęs dėl neįgalių jaunuolių ir asmenų, kurie neturi darbo ilgesnį laikotarpį; ragina valstybes nares siekti prioriteto tvarka juos įtraukti į darbo rinką, pvz., vykdant Jaunimo garantijų iniciatyvą;
5. ragina Komisiją pateikti visapusišką plataus užmojo ilgalaikę Europos strategiją dėl negalios po 2020 m. (Strategiją po 2020 m.), kurioje būtų:
  - a) aiškiai nustatytos prioritetingos sritys, apimančios visas NTK nuostatas ir atspindinčios NTK komiteto bendrąsias pastabas, įskaitant pagrindinių terminų apibrėžtis, visų pirma bendrą ES lygmens „negalios“ apibrėžtį visose ES politikos srityse ir atsižvelgiant į NTK komiteto 2015 m. priimtas ES skirtas baigiamąsias išvadas;
  - b) aiškūs ir išmatuojami plataus užmojo tikslai, įskaitant suplanuotų veiksmų su aiškiais terminais ir skirtų išteklių sąrašą šiose srityse: lygybė, dalyvavimas, laisvas judėjimas ir savarankiškas gyvenimas, prieinamumas, užimtumas ir mokymas, švietimas ir kultūra, skurdas ir socialinė atskirtis, išorės veiksmai, laisvė nepatirti smurto ir įžeidinėjimo, negalios integravimas ir informuotumo didinimas;
  - c) nustatyti įgyvendinimo tvarkaraščiai ir terminai;
  - d) skiriamas dėmesys neįgaliųjų įvairovei ir jų poreikiams, taip pat imantis tikslinių veiksmų;
  - e) visos neįgaliųjų teisės įtraukiamos į visas politikos kryptis ir sritis;
  - f) pripažįstamos daugialypės ir tarpsektorinės diskriminacijos formos, su kuriomis susiduria neįgalieji, ir sprendžiamas šis klausimas;
  - g) įtrauktas vaiko interesams atžvalgos požiūris;

- h) užtikrinamas lyčių aspekto integravimas;
  - i) skiriamas ypatingas dėmesys suaugusiems neįgaliesiems, ypač atsižvelgiant į intelektualinę negalią turinčius asmenis ir jų ateitį po juos prižiūrinčiojo asmens mirties;
  - j) tinkamas ir pakankamai išteklių aprūpintas stebėsenos mechanizmas, kuriam būtų taikomi aiškūs lyginamieji standartai ir rodikliai;
  - k) sudarytos palankesnės sąlygos skirtingų politikos sričių susiejimui ES lygmeniu ir strategijos pritaikomumui prie naujų politikos sričių ir iššūkių, kurie viršija NTK nuostatas, pvz., skaitmeninimo ir naujų technologijų, automatizavimo ir dirbtinio intelekto;
  - l) užtikrintas suderinamumas su kitomis ES iniciatyvomis ir strategijomis, taip pat įtraukti tolesni veiksmai, susiję su 2020 m. Europos strategija ir iniciatyvomis, įgyvendinamomis pagal Europos socialinių teisių ramstį ir veiksmų gaires, kuriomis siekiama socialinės Europos;
  - m) skirtas deramas biudžetas Strategijai po 2020 m. įgyvendinti ir stebėti, įskaitant tinkamo biudžeto skyrimą ES NTK struktūrai, kuria skatinamas, saugomas ir stebimas NTK įgyvendinimas sprendžiant ES kompetencijai priskiriamus klausimus (t. y. susijusius su ES teisės aktais, politika ir ES viešuoju administravimu);
  - n) skatinamas bendradarbiavimas su valdžios institucijomis, įmonėmis, socialiniais partneriais ir pilietine visuomene Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, siekiant užtikrinti tinkamą Strategijos po 2020 m. įgyvendinimą;
  - o) integruojamos vienodos galimybės neįgaliesiems naudotis paslaugomis, įskaitant galimybę gauti sveikatos priežiūros paslaugas, išsilavinimą ir darbą, naudotis viešuoju transportu, gauti būstą, dalyvauti kultūriniame gyvenime, užsiimti sportu ir laisvalaikio pramogomis, taip pat dalyvauti kitose srityse, panaikinant kliūtis socialiniam dalyvavimui ir taikant universalios dizaino principą investicijoms į infrastruktūrą ir skaitmeninį sektorių visoje ES;
  - p) užtikrinama, kad veiksmingas socialinės ekonomikos skatinimas ir veiksminga parama jai būtų įtraukta į Strategijos prioritetus;
6. pabrėžia, kad Strategija po 2020 m. turi atitikti programas, skirtas lėtinėmis ligomis sergantiems žmonėms, įskaitant priemones, susijusias su aktyvesnio užimtumo skatinimu, nes neįgaliesiems skirtose strategijose ne visada atsižvelgiama į jų poreikius;
7. pabrėžia, kaip svarbu visapusiškai apibrėžti ir užtikrinti prieinamumą ir jo vertę, kad neįgalieji turėtų lygias galimybes, kurios pripažįstamos NTK ir atitinka NTK bendrąjį komentarą Nr. 2, atsižvelgiant į skirtingus neįgaliųjų poreikius ir skatinti taikyti universalų dizainą kaip ES principą;
8. ragina valstybes nares visapusiškai įgyvendinti ir nuolat stebėti visus su prieinamumu susijusius teisės aktus, įskaitant Europos prieinamumo aktą¹, Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą, Telekomunikacijų reguliavimo paketą ir Interneto

---

¹ OL L 151, 2019 6 7, p. 70.

svetainių prieinamumo direktyvą¹, taip pat atitinkamus transporto ir keleivių teisių reglamentus; primygtinai teigia, kad stebėseną turėtų vykdyti ne per savikontrolę, bet ją turėtų vykdyti nepriklausomas subjektas, įtraukiant neįgaliuosius asmenis; todėl ragina Komisiją sudaryti palankesnes sąlygas įgyvendinimui ir įsteigti Europos prieinamumo tarybą, kuri stebėtų ES prieinamumo teisės aktų įgyvendinimą;

9. ragina Komisiją naudotis Europos prieinamumo aktu kaip pagrindu siekiant priimti tvirtą ES struktūrą dėl prieinamos ir įtraukios aplinkos, kurioje būtų užtikrintos visiškai prieinamos viešosios erdvės, paslaugos, įskaitant viešojo transporto, ryšių ir finansines paslaugas, ir apstatyta aplinka; ragina Komisiją stiprinti keleivių teises, kad būtų išvengta tolesnės diskriminacijos;
10. ragina Komisiją peržiūrėti Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūros (EASA) ir Tarptautinės oro transporto asociacijos (IATA) taisykles, siekiant apsaugoti neįgalių keleivių teises, susijusias su jų kūno ir įrangos apsauga juos perkeliant, ir pripažinti papildomų vietų poreikį, kai keliauja asmeninis padėjėjas arba gulimoje padėtyje keliaujantys asmenys;
11. primena, kad visiems su prieinamumu susijusiems įsipareigojimams įgyvendinti reikalingas pakankamas finansavimas ES, nacionaliniu ir vietos lygmenimis; ragina Komisiją ir valstybes nares padidinti viešąsias investicijas, siekiant užtikrinti prieinamumą neįgaliesiems tiek fiziniame, tiek skaitmeniniame aplinkoje;
12. reiškia susirūpinimą, kad viešųjų pirkimų *ex ante* sąlyga pirkti prieinamai prieš pasirašant viešojo pirkimo sutartį yra nepakankamai įgyvendinta nacionaliniu lygmeniu; todėl rekomenduoja sukurti portalą, panašiai kaip žaliojo viešojo pirkimo atveju, kuriame būtų pateikiamos visos prieinamumo gairės;
13. ragina Komisiją bendradarbiauti su ESTT dėl komunikacijos ir prieinamumo strategijų, siekiant užtikrinti, kad neįgalieji galėtų naudotis ES teisingumo sistema;
14. pabrėžia, kad Strategija po 2020 m. turėtų būti pagrįsta kompleksine išsamia visų ES teisės aktų ir politikos peržiūra, siekiant užtikrinti visapusišką suderinimą su NTK nuostatomis; primygtinai ragina į ją įtraukti peržiūrėtą kompetencijų deklaraciją, apimančią visas politikos sritis, kuriose ES yra priėmusi teisės aktų ar privalomos teisinės galios neturinčių teisės aktų, darančių poveikį neįgaliesiems, ir joje pateikti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų bei numatyti įgyvendinimo ir stebėsenos priemones;
15. ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų įtrauktas lyčių aspektu pagrįstas ir tarpsektorinis požiūris į kovą su įvairių formų diskriminacija, su kuria susiduria neįgalios moterys ir mergaitės; primygtinai reikalauja, kad pagal lytis suskirstyti duomenys būtų renkami siekiant atpažinti tarpsektorinės daugialypės diskriminacijos, su kuria susiduria neįgalios moterys ir mergaitės, formas visose srityse, kurioms taikoma Stambulo konvencija, ir visur, kur reikia; primygtinai ragina Komisiją pateikti konsoliduotą pasiūlymą dėl Strategijos po 2020 m., ir priimti šeimoms, bendruomenėms, specialistams ir įstaigoms skirtas veiksmingas priemones, siekiant užkirsti kelią smurtui, įskaitant seksualinį priekabiavimą ir prievartą, prieš neįgalias moteris ir vaikus ir kovoti su tuo; primygtinai ragina Europos Sąjungą ir valstybes nares, kurios to dar nepadarė,

---

¹ OL L 327, 2016 12 2, p. 1.

ratifikuoti Stambulo konvenciją;

16. ragina Strategijoje po 2020 m. sukurti tarpinstitucinę jos įgyvendinimo priežiūros struktūrą, taikant tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros¹ nustatytas procedūras; pabrėžia, kad visose ES institucijose ir agentūrose turėtų būti neįgaliųjų ryšių centrai, o pagrindinis ryšių centras turėtų būti Komisijos generaliniame sekretoriате; pabrėžia, kad neįgaliųjų ryšių centrams palaikyti turėtų padėti atitinkamas tarpinstitucinis mechanizmas, kad būtų koordinuojamas NTK įgyvendinimas ES institucijose; pabrėžia, kad esama tarpinstitucinio mechanizmo, kuriuo siekiama palengvinti Komisijos, Parlamento ir Tarybos bendradarbiavimą atitinkamiems jų pirmininkams susitinkant kiekvienos kadencijos pradžioje; šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad ES institucijos, kaip viešosios administracijos, visais klausimais laikosi Neįgaliųjų teisių konvencijos;
17. primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad Strategija po 2020 m. būtų rengiama glaudžiai, prasmingai ir sistemingai įtraukiant neįgaliuosius ir jiems atstovaujančius šeimos narius ir organizacijas, ir pasirūpinti, kad Komisija kartu su valstybėmis narėmis glaudžiai bendradarbiautų su jais įgyvendinant, stebint ir vertinant Strategiją po 2020 m., be kita ko, skiriant tinkamą finansavimą ir stiprinant gebėjimus;
18. ragina Komisiją įtraukti Strategijos peržiūrą, kuri būtų atliekama kas trejus metus, įskaitant aiškiai apibrėžtą ES NTK struktūros vaidmenį ir sistemingą bei aktyvų neįgaliųjų ir jiems atstovaujančių organizacijų (tiek Europos, tiek nacionaliniu lygmenimis) dalyvavimą;
19. pabrėžia, kad būtina nuolat stebėti NTK įgyvendinimą; atsižvelgdamas į tai, ragina:
  - a) (laikantis teisėtai priimtų apsaugos priemonių) rinkti patikimus duomenis, suskirstytus pagal negalios rūšį, amžių, lytį ir veiksnius, kurie svarbūs stebint NTK įgyvendinimo pažangą ir panaikinant kliūtis, su kuriomis susiduria savo teisėmis besinaudojantys neįgalieji;
  - b) skirti ES NTK stebėsenos struktūrai pakankamai išteklių, kad savo funkcijas ji galėtų atlikti nepriklausomai ir tinkamai;
  - c) nustatyti lankstų mechanizmą, pagal kurį galėtų būti teikiamos paskatos optimaliam NTK įgyvendinimui, kaip antai, Prieinamiausio miesto konkursas, ir
  - d) parengti atitinkamas iniciatyvas nacionaliniu lygmeniu;
20. ragina Komisiją pasirūpinti, kad vykdant Strategiją po 2020 m. visų pirma neįgaliesiems būtų užtikrinta galimybė įsidarbinti, lankyti profesinius mokymus, gauti įtraukias švietimo paslaugas, įperkamas, kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas, naudotis skaitmeninėmis paslaugomis ir užsiimti sportine veikla, be kita ko, užtikrinant, kad darbo vietoje būtų sudarytos tinkamos sąlygos ir kad neįgaliesiems būtų mokamas toks pat atlyginimas kaip ir negalios neturintiems darbuotojams, taip pat vengiant bet kokių kitų diskriminacijos būdų ir užkertant jiems kelią; ragina valstybes nares toliau plėtoti ir (arba) veiksmingiau įgyvendinti priemones, kuriomis skatinamas neįgaliųjų dalyvavimas darbo rinkoje, ir pripažinti neįgaliųjų socialinėse įmonėse dirbančius neįgaliuosius pagal įstatymą kaip darbuotojus ir užtikrinti, kad jie turėtų teisę į tokią

---

¹ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

pačią socialinę apsaugą kaip ir kiti darbuotojai; ragina Komisiją skatinti rengti kokybiškas stažuotojų programas, taip pat skatinti ir plėtoti mokymo galimybes neįgaliesiems per gamybinę praktiką; ragina Komisiją į būsimas ataskaitas įtraukti geriausios praktikos pavyzdžių, kad darbdaviai galėtų veiksmingai įgyvendinti su negalia susijusius teisės aktus; ragina Komisiją pripažinti, skatinti ir saugoti įtraukias įmones, siekiant, kad neįgaliesiems darbo rinkoje būtų sukurtos nuolatinės darbo vietos; pabrėžia socialinio verslo įmonių ir organizacijų galimybes sudaryti sąlygas į darbo rinką įtraukti neįgaliuosius; ragina Komisiją teikti tikslinę Europos socialinio fondo paramą socialinei ekonomikai;

21. pabrėžia, kad labai svarbu užtikrinti aukšto lygio paslaugas ir pagalbą neįgaliesiems; todėl mano, kad siekiant užtikrinti, kad būtų patenkinti visi neįgaliųjų poreikiai, būtina ES lygmeniu nustatyti minimalius standartus;
22. ragina Komisiją peržiūrėti tarpvalstybinės sveikatos priežiūros direktyvą, siekiant ją suderinti su NTK, kad būtų užtikrinta galimybė neįgaliesiems gauti įperkamas ir kokybiškas tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas;
23. ragina valstybes nares užtikrinti neįgaliesiems galimybę naudotis lyčiai atžvalgiomis sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant su sveikata susijusią reabilitaciją ir prireikus ilgalaikę slaugą;
24. mano, kad neįgalios moterys ir mergaitės turi turėti galimybes visapusiškai naudotis konkrečius jų poreikius atitinkančia medicinine priežiūra, įskaitant ginekologo konsultacijas, medicininę apžiūrą, šeimos planavimo konsultacijas ir pritaikytą paramą nėštumo metu; primygtinai ragina ES atsižvelgti į šias paslaugas įgyvendinant Strategiją po 2020 m.;
25. pabrėžia, kad neregintiems ir kurtiems asmenims reikia papildomos priežiūros, kurią teikia specialių ir kvalifikuotų žinių turintys specialistai; ragina valstybes nares raudonai baltas lazdeles paskelbti nereginių ir kurčių pėsčiųjų simboliu, kad neregintys ir kurti asmenys būtų pastebimesni eismo dalyviai;
26. ragina Komisiją užtikrinti, kad teisinio veiksnio netekę asmenys galėtų naudotis visomis Europos Sąjungos sutartyse ir teisės aktuose įtvirtintomis teisėmis;
27. apgailestaudamas pažymi, kad dabartinė Europos vaiko teisių politika nepakankamai apima visapusišką teisėmis grindžiamą strategiją dėl neįgalių berniukų ir mergaičių apsaugos, kad į ją neįtrauktos jų teisių apsaugos priemonės ir kad neįgalumo strategijose nepakankamai į jas atsižvelgiama arba jos nepakankamai integruojamos;
28. ragina Komisiją pagerinti pažeidžiamų vaikų galimybes naudotis pagrindinėmis paslaugomis ir socialinėmis teisėmis (ypač sveikatos priežiūros, švietimo, ankstyvojo ugdymo ir priežiūros, mitybos ir apgyvendinimo paslaugomis);
29. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad ES pirmą kartą skatinant neįgaliųjų teises, ir skatinti ratifikuoti NTK visame pasaulyje; ragina Komisijos specialistų Lygybės darbo grupę, vadovaujamą Europos Komisijos nario lygybės klausimais, sistemingai įtraukti neįgaliųjų teises į visus susijusius ES teisės aktus, sprendimus, politiką ir programas; primygtinai ragina visapusiškai integruoti neįgaliųjų teisių perspektyvą į Europos socialinių teisių ramstį, Lyčių lygybės strategiją, visų pirma skiriant dėmesį kovai su smurtu, į programą „Erasmus+“ ir Jaunimo garantijų

iniciatyvą, Teisingos pertvarkos mechanizmą, Vaikų garantijų iniciatyvą ir būsimą Žaliąją knygą dėl senėjimo, Europos semestrą ir ES užsienio politiką, ir pabrėžia, kad reikia priimti Neįgaliųjų teisių garantiją, kurią įgyvendinant neįgaliesiems būtų padedama įsidarbinti, dalyvauti stažuotėse, gauti darbą ir įgyti tolesnį išsilavinimą; primena Komisijai taip pat stebėti šiuos aspektus ES institucijų viduje;

30. ragina Komisiją parengti iššūkių ir teisių pažeidimų, su kuriais susidūrė neįgalieji per COVID-19 pandemiją, priemonių, kurias valstybės narės priėmė reaguodamos į pandemiją, taip pat teisės aktų spragų ir trūkumų vertinimą; ragina Komisiją strategijoje dėl negalios po 2020 m. pasiūlyti atitinkamas ir konkrečias atkūrimo ir poveikio švelninimo priemones, siekiant pašalinti tokius trūkumus ir užkirsti jiems kelią ateityje; primena, kad tokios priemonės turi būti rengiamos remiantis konsultacijomis su neįgaliaisiais ir jų šeimos nariais ar jiems atstovaujančiomis organizacijomis, taip pat su Europos Parlamento NTK tinklu;
31. ragina Komisijos specialistų darbo grupę rengti ir vykdyti sistemingas konsultacijas su neįgaliaisiais ir jiems atstovaujančiomis organizacijomis;
32. pabrėžia, kad teisė savarankiškai gyventi ir būti įtrauktiems į bendruomenę yra neatsiejama daugelio kitų NTK įtvirtintų teisių, įskaitant lygybę ir nediskriminavimą, autonomiją ir laisvę, veiksnumą ir judėjimo laisvę, užtikrinimo dalis;
33. ragina Komisiją aktyviai skatinti pereiti nuo institucinės ir (arba) atskirtos priežiūros prie bendruomeninės priežiūros, įskaitant asmeninę pagalbą, ir visose ES politikos iniciatyvose numatytų įtraukių (integruotų ir specialiai pritaikytų) paslaugų; taip pat ragina Komisiją užtikrinti, kad į ES socialinių rodiklių suvestinę būtų įtraukta bendra pažanga įgyvendinant deinstitutionalizavimą;
34. ragina valstybes nares skatinti dalyvavimą spartinant deinstitutionalizavimo procesą iki konkretaus termino ir pakeičiant pakaitinį sprendimų priėmimą remiamu sprendimų priėmimu; ragina valstybes nares užtikrinti, kad deinstitutionalizavimas niekada nelemtų neįgaliųjų benamystės dėl tinkamų ir (arba) prieinamų būstų stokos;
35. ragina Komisiją laikytis tvirtos pozicijos, kad perėjimui nuo institucinės priežiūros prie gyvenimo bendruomenėje labai svarbus bendras integruotų bendruomeninių paslaugų (angl. CBS) prieinamumas;
36. ragina Komisiją skatinti neįgaliųjų judėjimo laisvę;
37. ragina Komisiją parengti ES lygmens veiksmus, kuriais būtų užtikrinta, kad visi neįgalieji galėtų naudotis judėjimo laisve ir dirbti užsienyje vienodomis sąlygomis su kitais;
38. ragina Komisiją užtikrinti, kad naudojant ES lėšas būtų laikomasi NTK nuostatų, ir pasirūpinti, kad šias lėšas naudojant nebūtų prisidedama prie institucinės priežiūros įstaigų ar bet kokių kitų įstaigų, kurias būtų lengva paversti institucijomis, statybų ar atnaujinimo, arba projektų, į kuriuos prasmingai neįtraukiami neįgalieji ir jiems atstovaujantys šeimos nariai arba organizacijos, ir kad jos nebūtų investuojamos į neįgaliesiems neprieinamas struktūras;
39. ragina Komisiją užtikrinti, kad naudojant ES lėšas nebūtų prisidedama prie neetiškų neįgaliųjų mokslinių tyrimų, nesavanoriškos sterilizacijos arba jų reprodukcinę teisių pažeidimo;

40. ragina Komisiją pripažinti, kad intelektualinę ar psichosocialinę negalią turintys asmenys ypač jautriai reaguoja į eksperimentinius metodus ir gydymą, kurie nėra pagrįsti tvirtais moksliniais įrodymais ir gali padaryti didelės žalos;
41. primygtinai teigia, kad ES lėšomis turėtų būti siekiama skatinti įtraukią, prieinamą aplinką, paslaugas, praktiką ir prietaisus, taikant universalaus dizaino metodą ir teikiant pirmenybę deinstitutionalizavimui, įskaitant tvirtą paramą asmeninei pagalbai ir nepriklausomam gyvenimui; ragina Komisiją skatinti iniciatyvas, kuriomis užtikrinama, kad ES lėšomis finansuojamos paramos paslaugos atitiktų neįgaliųjų poreikius; pabrėžia, kad lėšas reikia aktyviai investuoti į mokslinius tyrimus, kad būtų sukurtos neįgaliesiems skirtos geresnės pagalbinės technologijos už prieinamesnę kainą; ragina neįgaliuosius ir jiems atstovaujančius šeimos narius ir organizacijas aktyviai įtraukti į visas ES finansuojamas programas;
42. ragina Europos Audito Rūmus išnagrinėti, ar neįgalieji gali naudotis ES finansuojamomis galimybėmis;
43. ragina Komisiją užtikrinti, kad visi projektai ir infrastruktūra trečiosiose šalyse, kuriems teikiamos ES lėšos, būtų prieinami neįgaliesiems ir kad ES lėšos būtų investuojamos į NTK įgyvendinimą ir stebėseną bei neįgaliųjų organizacijų pajėgumų didinimą;
44. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad ES strategija ir valstybių narių veiksmai būtų visiškai suderinti su darnaus vystymosi tikslais ir Jungtinių Tautų Darbotvarke iki 2030 m., kuri yra svarbus visuotinis veiksmų pagrindas tvarumo, lygybės ir įtraukties srityje, pagal kurią negalia, kaip horizontalusis klausimas, įtraukta į 4, 8, 10, 11 ir 17 DVT;
45. ragina Komisiją atlikti vadovaujamą vaidmenį užtikrinant, kad darnaus vystymosi tikslai išorės veiksmų srityje būtų įgyvendinami atsižvelgiant į neįgaliųjų poreikius, nepriklausomai nuo naujos Europos strategijos dėl negalios, patvirtinant aiškų, skaidrų ir įtraukų veiksmų planą šiems tikslams pasiekti;
46. palankiai vertina neseniai priimtą Direktyvą dėl tėvų ir prižiūrinčiųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros ir ypač nustatytą teisę į penkių darbo dienų prižiūrinčiojo asmens atostogas per metus; ragina valstybes nares skubiai įgyvendinti šią direktyvą ir ragina taikyti griežtesnius nei privalomieji direktyvoje nustatyti reikalavimus, be kita ko, nustatant mokamas tėvystės, vaiko priežiūros ir slaugos atostogas; ragina valstybes nares nustatyti slaugos atostogų, tėvystės atostogų, vaiko priežiūros atostogų tvarką ir lanksčias darbo sąlygas, kurios būtų pritaikytos konkrečioms ypač nepalankiose sąlygose atsidūrusių tėvų poreikiams, pvz., neįgalių tėvų arba neįgalių vaikų ar lėtinėmis ligomis sergančių vaikų tėvų poreikiams; ragina valstybes nares užtikrinti pakankamą finansinę ir profesionalią paramą žmonėms, kurie rūpinasi tuose pačiuose namuose gyvenančiais neįgaliais savo šeimos nariais; pabrėžia, jog tai, kad jie turi rūpintis savo giminaičiais, dažnai daro neigiamą poveikį jų šeimai ir profesiniam gyvenimui, jie patiria atskirtį ir diskriminaciją;
47. ragina Komisiją sukurti neįgaliesiems skirtų išmokų ir paslaugų perkeliamumo ir pritaikomumo koordinavimo mechanizmus tarp valstybių narių ir išplėsti ES bandomąjį projektą dėl visoje ES galiojančios neįgaliojo kortelės, į ją įtraukiant ne tik kultūros ir sporto sritis, taip pat užtikrinti, kad Europos neįgaliųjų automobilio stovėjimo kortelė be apribojimų galėtų visose valstybėse narėse; pabrėžia, kad tokios priemonės yra būtinos siekiant užtikrinti, kad neįgalieji visoje Europoje galėtų gauti paramą ir tam nereikėtų

- kiekvienoje valstybėje narėje atlikti atskirų vertinimų; ragina valstybes nares savo teisės aktuose pripažinti tam tikras negalias, kad būtų galima spręsti su tam tikrais jų poreikiais susijusius klausimus ir šiuos poreikius patenkinti (pvz., neregystės ir kurtumo atveju);
48. ragina Komisiją skatinti struktūrinį neįgaliųjų ir jiems atstovaujančių šeimos narių ar organizacijų dalyvavimą visuose sprendimų priėmimo etapuose, tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis, ir finansuoti neįgaliųjų organizacijų gebėjimų stiprinimą, kad jos galėtų struktūriškai dalyvauti priimant visus sprendimus dėl neįgaliųjų; ragina Komisiją parengti iniciatyvas, kuriomis būtų skatinama galimybė neįgaliesiems ginti savo teises ir dalyvauti politinėje veikloje, taip pat ragina valstybes nares stiprinti nacionalines iniciatyvas šiuo atžvilgiu;
  49. ragina Komisiją skatinti geresnį paramos paslaugų koordinavimą tarp valstybių narių ir kurti ryšių centrus visose valstybėse narėse, kad neįgalūs ES piliečiai būtų informuojami apie socialines teises ir paramos paslaugas, kurias jie gali gauti;
  50. ragina Komisiją, bendradarbiaujant su privačiuoju sektoriumi, sukurti vieną portalą, kuriame būtų sutelktos visos priemonės, kuriomis siekiama optimalaus neįgaliųjų socialinio dalyvavimo;
  51. primena neįgaliųjų teisę į tinkamą gyvenimo lygį ir socialinę apsaugą, ypač finansinę paramą ir trumpalaikę priežiūrą; ragina Komisiją užtikrinti, kad 2030 m. ES strategijoje dėl negalios būtų numatyti konkretūs veiksmai, kuriais visoje ES būtų skatinamos įtraukios socialinės apsaugos sistemos, kuriomis būtų užtikrintos galimybės neįgaliesiems gauti pašalpas ir naudotis paslaugomis visą gyvenimą; ragina valstybes nares neįgaliesiems nustatyti minimalią socialinę apsaugą, kuria būtų užtikrintas tinkamas jų gyvenimo lygis;
  52. ragina Komisiją ir Tarybą remtis Tarybos rekomendacijomis dėl socialinės apsaugos¹ ir pasiūlymu dėl reglamento dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (COM(2016)0815), kad visi ES piliečiai turėtų galimybę visoje ES naudotis (socialinės) paramos paslaugomis, atsižvelgiant į NTK komiteto rekomendaciją;
  53. ragina Komisiją ir valstybes nares parengti visapusišką prieinamo formato kampaniją, įtraukiant neįgaliuosius ir jiems atstovaujančius šeimos narius bei organizacijas, įskaitant lengvai įskaitomą versiją ir nacionalines gestų kalbas, siekiant didinti neįgaliųjų, atsakingų asmenų ir apskritai visuomenės informuotumą apie NTK ir neįgaliųjų poreikius bei kliūtis, su kuriomis jie susiduria; ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti, koordinuoti ir kurti mokomąją medžiagą, kurią būtų galima naudoti valstybėse narėse siekiant skatinti teigiamą požiūrį į neįgaliuosius ir gerinti jų įtrauktį;
  54. ragina ES ir valstybes nares finansuoti neįgaliųjų, jų organizacijų, profesinių sąjungų, darbdavių federacijų, lygybės įstaigų ir valstybės tarnautojų mokymus apie nediskriminavimo, apimančio daugialypę ir tarpsektorinę diskriminaciją, principą ir tinkamą sąlygų sudarymą;
  55. ragina visas valstybes nares remti ir didinti socialinio darbo (t. y. socialinių darbuotojų ir aktyviai socialines paslaugas teikiančių asmenų) prestižą;

---

¹ OL C 387, 2019 11 15, p. 1.

56. ragina Komisiją sukurti aišką atsakomybės už strategijas, jų kontrolės ir sankcijų mechanizmą;
57. ragina visas valstybes nares skubiai spręsti benamystės problemą, priimant ilgalaikes, būstu paremtas, integruotas benamystės naikinimo strategijas nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, taip pat pripažinti ypatingą pavojų, kuris kyla neįgaliesiems, įskaitant autizmo spektro sutrikimų turinčius asmenis;
58. ragina valstybes nares patvirtinti savo įsipareigojimą skatinti, apsaugoti ir užtikrinti visapusišką ir lygiateisį visų neįgaliųjų naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, įskaitant teisę laisvai judėti ir gyventi šalyje, taip pat teisę balsuoti rinkimuose pagal NTK 12 straipsnį, ir užtikrinti pagarbą jų įgimtam orumui, įgyvendinant Strategiją po 2020 m. ir atidžiai stebint jos įgyvendinimą, siekiant, kad prasmingai dalyvautų neįgalieji ir jiems atstovaujantys šeimos nariai ar organizacijos, bendradarbiaujant su institucijomis, socialiniais partneriais ir pilietine visuomene ES, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, ir skirti jos įgyvendinimui pakankamus ir tinkamus žmogiškuosius ir finansinius išteklius;
59. ragina valstybes nares parengti savo nacionalines strategijas dėl negalios, kuriomis būtų skatinamas neįgaliųjų lygybės integravimas ir sprendžiamas NTK įgyvendinimo klausimas;
60. ragina valstybes nares parengti nacionalines strategijas, atsižvelgiant į kitų valstybių narių geriausią patirtį, kad būtų užtikrintas teisingas NTK įgyvendinimas;
61. ragina Europos Sąjungą ir visas valstybes nares ratifikuoti NTK fakultatyvų protokolą;
62. ragina valstybes nares pranešti apie Europos strategijos dėl negalios įgyvendinimą;
63. ragina valstybes nares pranešti apie tolesnius veiksmus dėl Neįgaliųjų teisių komiteto rekomendacijų, pateiktų atlikus NTK įgyvendinimo vertinimą;
64. pabrėžia, kad svarbu kuo greičiau pasiekti susitarimą; ragina Tarybą rasti išeitį iš aklavietės, kad būtų galima priimti pragmatišką sprendimą, ir nedelsiant paspartinti horizontaliosios ES direktyvos dėl kovos su diskriminacija, kurią 2008 m. pasiūlė Komisija ir kurią vėliau patvirtino Parlamentas, priėmimą; mano, kad tai yra būtina sąlyga, norint užtikrinti konsoliduotą ir nuoseklią ES teisės sistemą, kuri apsaugotų nuo diskriminacijos dėl religijos ir tikėjimo, negalios, amžiaus ir seksualinės orientacijos ne užimtumo srityje; pažymi, kad neturėtų būti priimami jokie nederami direktyvos taikymo srities apribojimai; mano, kad taip pat labai svarbus elementas – ES teisės aktų sistemos kovos su nusikaltimais dėl neapykantos srityje konsolidavimas, nes panašūs nusikaltimai yra paplitę ir darbo aplinkoje;
65. rekomenduoja ES struktūriškai integruoti Europos strategiją dėl negalios į Europos semestro procesą;
66. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijai, Tarybai, valstybių narių ir šalių kandidačių vyriausybėms ir parlamentams, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrai, Audito Rūmams, Regionų komitetui ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, kad jį būtų perduota subnacionaliniams parlamentams ir taryboms, Europos Tarybai ir Jungtinėms Tautoms.